

Komünizm

Nedir?

(Orta sayfada)

Hem vergi yükü, hem geçim sıkıntısı

BAKIS

Sendikaların uyanma

saati

İşçilerimizin bütün totaliter akımların karşısına dikilmelerini ve demokratik rejime sahip çıkmalarını sevinçle karşılıyoruz. Yalnız bu, 22 Aralık mitinginin bir faşizm gösterisi hâline getirilmek istendiği gerçeğini unutturmaz.

Miting, hâlen faşizmin, memleketimiz için çok daha yakın bir tehlike teşkil ettiğini ortaya koyan canlı bir örnek oldu. Geçen yıl da Aralık ayının sonunda bir işçi mitingi İstanbul'da yapılmıştı. Fakat, bugün işçilere nakil vasıtalarını ödemertçe mahsis eden bazı işverenler, o tarihlerde, benzeri uçak Avrupa'ya uçak biletlerini ayarlamışlardı. İşverenler, günlerce işçileri mitingten vazgeçirmeye uğraşmışlar ve hele işçilerin Taksimde toplanmalarına ke sen şekilde karşı koymuşlardı. Bugün işçileri alkışlayanlar, Ankarada işsizliği protesto için yürüyüş yapan aynı işçileri oplamışlardı. Bugün faşizmin en bayağı sloganlarını ve aşağılık iftiraları bangır bangır haykıran devlet radyosu, geçen yılki mitingten hiç te gönül rahatlığıyla bahsedememişti. Ankaradaki işçilerin yürüyüşünü de radyolar, görmemezlikten gelmişlerdi... Böyle bir radyo, bugün sanki Franco İspanyasının radyosuyla yarışa çıkmıştır. İşçi mitinginde, işçi haklarıyla alay eden faşizm zühriyetli hatipler, işçilere hitap etme cür'etini veya imkânını bulabilmişlerdir. İşçiler arasında karışan bir güdümlü kalabalık, faşizm aleyhine konuşan hatipleri susturmaya kalkışabilmiştir. 27 Mayıs'ı bir senelik, faşizminin nârlarına mukabül olmuştur.

Kanun mahzarında faşizm de, komünizm de suç sayıldığı halde, faşistler, muahhar vatandaş muamelesi görmekteler. Meclis Kürsüsünde ve meydan mitinglerinde istedikleri gibi at oynatabilmektedirler. Halk ve hattâ faşistlik, suç olmasına rağmen, sahte milliyetçilik kisvesine bürünerek, siyaset alanında kolay ve emni bir yükselme yolu hâline gelmiştir! Halkın iyliğini, saadetini ve refahını istiyen sosyal idâhâçların şüphe altında tutulduğu, halkın sömürsüz halk düşmanlarının başta: olduğu bir ortamda yaşıyoruz.

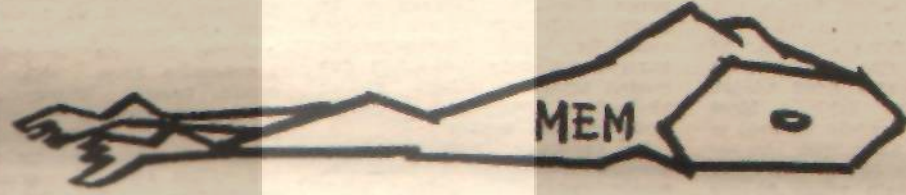
Bütün bunlar, mitingten kimlerin yararlandığını ve en yakın tehlikenin ne olduğunu açıkça gösteriyor.

Madalyonun öteki yüzü

22 Aralık günü, «Yaşasın işçilerimiz» diye bağırın beylerimiz, pašalarını acaba işçilerimiz için neler hazırlıyorlar, bir bakalım: 22 Aralık günü, en başta işçilerimizin ve bütün ücretlilerin faydalanacakları en az geçim indirimlerini yükselten kanun hükümünün uygulanması iki yıl geri bırakılmıştı! 150 lira aylıklı bir işçinin, ücreti yüzde 40'ından çok daha fazla vergi ödediği bir memlekette, komünizmin tel'in edildiği gün, işçilerin kanunla tanınan hakları ellerinden alınıyordu. Ne tatsız tesadüf, değil mi?

Aynı hafta içinde, Hükümet Temsilcileri, Sendikacılarımızın ısrarla ileri sür-

TAVHAN

YAZISIZ

Türkiyenin yırtısı hazır yiyici (Gazeteler)

dükleri, asgari ücretlerin yükseltilmesi talebine şiddetle karşı koyuyorlardı. Hayat pahalılığı ise günden güne artmaktadır. Velhasıl vergilere yapılacak zamlar, fiyatları yükselterek, yaşama güçlüklerini daha da çoğaltacaktır. Buna karşılık, ücretlere zam talepleri devamlı şekilde reddedilmektedir. Üstelik kanunla verilen haklar geri alınmaktadır.

Esasen 5 yıllık plân, yüzde 7 kalkınma hızına ulaşıldığı takdirde, çalışanların geniş fedakârlıklara katlanmalarını gerektirecektir. 150 lira ücretli bir işçinin tüccardan çok vergi ödediği az gelişmiş bir memlekette, siyasî iktidar, ziraatî ciddî şekilde vergilendiremezse, vergi kaçakçılığıyla mücadele için ciddî tedbirler alamazsa ve sermaye vergileri karşısında gerilerse, kalkınmanın yükü mutlaka çalışanların omuzlarına biner, ya da yavaş bir kalkınma hızına rıza gösterilir. Bu da işsizliğin çığ gibi büyümesi demektir. Her iki halde de zararlı çıkacak olanlar işçiler ve bütün çalışanlardır. Dış yardım konusunda da, evdeki hesapların cariyesi uymaması, güçlükleri arttırmaktadır.

Bu durumda, çalışanlar kaderlerine rıza göstermezler ve haklarını talep etmeye kalkışarlarsa, otoriter idarelere karşı başlar. Sermaye, zorbalıkta kendini koruma yollarını arar. Tanınmış bir iş adamının, büyük bir samimiyetle, «Sermaye iktidardır. Meclis, basm herkes desmal, sermaye ürktülmemelii» diye, devlet radyosunda nutuklar attığını hatırlıyalım. Yarın, işçi talepleri kuvvetli şekilde savunulup, büyük grevler başlarsa, sermayenin otoriter rejiminin hasretini çekeceğinden şüphe etmiyelim. Faşizm dediğimiz de bundan başka bir şey değil. Faşist etiketi, sermaye yararına emeğin haklarını reddeden otoriter rejimlere yapıştırılıyor.

Tabii ki sermaye, hiç bir zaman gerçek ismiyle ortaya çıkmaz. Faşizm, «Komünist tehlikesi aldı yürüdü, ahlak çöktü. Milliyetçiler uyanın, gibi câzip sloganların arkasına gizlenir. İşçilerin ve bütün çalışanların gerçek menfaatlerini görmelerini

ni önlemek, onları bölmek ve parçalamak için daha bir sürü oyunlar oynanır.

Umitler sendikacılıkta

Çeşitli sınıf zorlamaları kapitalist bir gelişme yoluna itilen memleketimiz, bugün böyle ciddî bir tehlikeyle karşı karşıyadır. Ekonomik ve sosyal güçlükler, bir kaç adamın iyi niyetini rahatca aşarak, bugünkü yetersiz demokrasiyi de çökertebilir. Çare? Çare, çalışanların şuurlanması ve kuvvetlenmesidir. Bu bakımdan en önemli rol de herhalde sendikalara düşmektedir.

Demokrasinin ve milletçe kalkınmanın dayanağı, sendikalar olacaktır.

Bugün kâğıt üzerinde ileri bir Anayasamız var. Fakat Anayasayı Anayasa yapan, onun arkasında yatan sosyal kuvvetlerdir. Muhafazakar kuvvetlerin elindeki bir Anayasa, ne kadar ileri hükümler ihtiva ederse etsin, fazla işe yaramaz. Bugün bu durumdayız. Anayasa, ancak, çalışanlar bir kuvvet olarak ortaya çıkabildikleri takdirde, boşlukta kalmaktan kurtulacaktır.

Demokrasi, hızlı kalkınma ve sosyal adalet, sermayenin değil, çalışanların yararına. Çalışanlar güçlü hâle gelmedikçe, istedikleri kadar, sosyal adalet, hızlı kalkınma ve demokrasi lâfi edin. bunlar geniş ölçüde bir aldatmaca olmaktan öteye gidemeyecektir. Toprak ağalarının hazırladıkları toprak reformunu, sermaye ağalarının ifham ettikleri vergi reformunu gördük.

O halde ümit, sendikalardadır. Demokrasinin yaşaması, kuvvetlenmesi ve kalkınma yoluna girmesi, sendikaların güç

lenmesine bağlıdır.

Bugün 300 bin dördükali işçi var. Toplu sözleşme hakkı, eğer işlerse, önümüzdeki yıllarda sendikaların üye sayısı hızla artacaktır. Mevcut sendika sayısını azaltacak şekilde sendikalarımızın yeniden teşkilatlanması da işçilerimizin gücünü çoğaltacak, grev hakkı, işçi şuurunu ve dayanışmasını kuvvetlendirecektir.

İşçilerimizin siyasî bakımdan teşkilatlanması da, elbette iyi bir şeydir. Fakat bu teşkilatlanma çabasının, sendikaları bölüp, zayıflatmasına müsamaha edilmemelidir. Bugünün faşizme yakın şartları altında, sendika birliği ve bütünlüğü her şeyin üstünde tutulmalıdır. Nihayet unutmamak lâzım ki, siyasî teşekküller, sendikaların güçlü nisbetinde söz sahibi olacaklardır. Te mel, sendikalar.

Görüldüğü gibi Türkiyenin demokratik gelişmesinde ve toptekün kalkınmasında sendikalara ve sendika liderlerine büyük büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu yüzden, sendikaların bütünlüğü kadar, bağımsızlığı da önemlidir.

Sendikaların hükümetten ve dış memleketlerden yardım almak zorunda kalması, bu bağımsızlığa indirilmiş bir darbedir. Parayı verenin düdüğü çalacağını unutmuyarak, sendikacılar kendi gelirleriyle yaşamalarını öğrenmelidir.

Bağımsızlığın ikinci garantisi, sendika içinde demokrasinin tam olarak işlemesidir. Sendika liderliği bir cins memuriyet hâline gelir ve yeni liderlerin yetişmesi ve ön plâna geçmesini engellerse sendikalar güçlenemez ve bağımsızlığını koruyamaz.

Kısaca, faşist maceraların önlenmesi ve demokrasinin yaşayıp gelişmesi, hür ve bağımsız sendikaların birlik içinde hızla kuvvetlenmesine bağlı görünüyor. Sendika liderlerinin uyanma saati artık gelmiştir.

Doğan Avcıoğlu

Komünizm

nedir?..

Herkes komünist tekhlikesinden söz ediyor. Fakat komünizm nedir, komünist kimdir bilen yok, söyliyeni yok. En masum sosyal görüşler, komünizm sayılıyor. Eski yargıtay Başkanlarından Halil Özyörük'ün dediği gibi, «Halkımız, sadece halkımız değil, yargıçlarımız dahi komünizm mevzuunda aydınlatılmamıştır.»

Komünizmi ciddi şekilde târife çalışan tek doküman, Halil Özyörük'ün Adalet Komisyonu Başkanı sıfatıyla 23.11.1951 ve 26.11.1951 tarihlerinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde yaptığı konuşmalardır. Bu konuşmaların en önemli kısımlarını ya yınılıyoruz:

Memleketimizde herkes, komünizmin şiddetle cezalandırılmasından bahsediyor. Fakat ne söylenen sözlerde, ne de yazılan yazılarda komünizm ile nenin cezalandırılmak istendiği açıklanmamaktadır. Gaye komünizm propaganda ve faaliyetlerini ortadan kaldırmak, fakat bunu yaparken fikir cereyanlarını ve içtimai ve demokratik faaliyetleri müdâheleden masum tutmaktır. İşte bu sebeptendir ki, komünizm mevzuunda neyi cezalandırmak gayesini takip ettiğinizin tâyini icabeder. Böyle bir tâyini yapmak iktidarını, bize ancak «cebir unsuru» temin edebilir.

Zararlı ve zararlı fikir cereyanlarını ayırt etmek imkânı, bu suçta cebir unsuru sayılmazsa bulunamaz.

Sosyalizm ile komünizm her şeyden evvel sarih olarak teftik edilmelidir. Çok ağır bir sosyalizmin, komünizm telâki edilmesi mümkündür. Fakat mütedil bir sosyalizmin sosyal bir işlâhat istemesi bakımından zararlı bir cereyanı sayılması mümkün değildir. Nazari olarak sosyalizm ile komünizm arasındaki fark şudur: Sosyalizm, yalnız istihsal vasıtalarının müsterek hâle getirilmesi tarafındır. Bundan öteye gitmez. Fakat komünizm hem istihsal vasıtalarında ve hem de istihlâkte iştiraki kabul eder. Görülüyor ki bu fark korkunç bir düşünce gibi gözüküyor. O halde komünizmin nefret uyandıranı cephesi nedir?

Bu fark, nazari bir farktır. Halbuki, tatbikat, gaye ve bu gayeye ulaşmak için kullanılan vasıtaların mahiyeti, komünizmin korkunç tarafını ortaya koyar. Bu gaye ve bu vasıtalarından ayrı olarak nazari bir komünizm düşünülemez. Çünkü gaye ve vasıtalar komünizm fikriyatında ona fikir ile perçinlenmiş, onun bünyesine karışmış bir hâl dedir.

Bu gaye ve bu vasıta nedir?

Komünizm vasıtaları cebir, gayesi amele diktatöryesidir. İşte komünizmin şimdiye kadar geçirdiği bütün istihalelerde hiç değişmeyen ve belki de hiç değişmeyecek olan vasıtaları bu gaye ve bu vasıta. İşte Yüksek Meclise sunulan tasarıdaki «sınıf tahakkümü» ve «cebir» tâbirlerinin hakiki mânâsını ancak bu suretle anlaşılabilir.

Komünizmedeki: (Her cemiyetin tarihi), bir sınıf mücadelesi tarihidir. Bu mücadele nihayet bir ihtilâle koparır.

Bugünkü cemiyet, burjuva cemiyetidir. Bu cemiyet, feodaliteyi yıktı, fakat sınıflar arasındaki tezdâdi, ortadan kaldırmadı. Onu sadece basit bir hâle getirdi. Artık ortada yalnız iki sınıf kaldı: Burjuva ve proleterya.

Şüphesiz, eski derebeylik devrinin kırptularını teşkil eden bazı sınıfların bakıyeleri hâlâ mevcuttur. Meselâ «aristokrat sınıfları» fakat, bu sınıf da iki büyük sınıf karşısında parçalanmakta biri diğerine ihtilâk etmektedir. Orta çağdan sonra burjuva sınıfı dünyaya hâkim oldu. Bu hâkimiyet, büyük

merkezlerin kurulması, mülkiyetin mahdut ellerde toplanması ve bunların neticesi olarak da siyasi kudretin merkezleşmiş bulunması sayesinde temin edilmiştir.

Bu strada din telâkileri, sosyal cephesini kaybetti. Ve din adamları burjuva sınıfının emrine girdi. Fakat asıl amele esaretini doğuran şey, makinelerin tekâmülü olmuştu. Makinelerin tekâmülü ve iktisadî iş bölünüşü sistemi, proleterleri âciz hâle soktu. Ameloyi bir makinenin en ehemmiyetsiz ve yerine kolaylıkla başkasının ikamesi mümkün bir parçası haline getirdi.

Burjuva diktatörlüğü çok kuvvetlidir. Bu diktatörlüğün kendi kendini yıkacağı zannedilmemelidir. Ancak bütün dünya emelleri örilecek olursa ve cebir kullanırsa bu diktatörlük yıkılabilir.

Bu nokta, komünizmin yâni cephesidir.

Burjuva cemiyeti yâniktan sonra ne yapacaktır. Daha doğrusu, geniş mânâda, emekçilerin meydana getirdiği tek sınıf bir dünya cemiyeti vücut bulacaktır. Böyle bir cemiyette elbette artık sınıf mücadelesi olmaz. Acaba, bu tek sınıf cemiyete ulaşmak için yol nedir? Yegâne yol, muvakkil zaman için amele diktatöryesini kurmaktır. Amele sınıfı, diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümü sağladıktan sonra burjuva sınıfının tesirleri izale edilmeye çalışılacak ve burjuva sınıfı ve onun kültürü tamamiyle ortadan kaldırıldıktan sonra, artık amele sınıfının diktatörlüğü, yâni cebir unsuru da ortadan kalkacaktır. O halde amele diktatörlüğü bir ihtilâl aşmasıdır. Bu diktatörlük cebir yolu ile olacaktır. Bu sebeple, bu ihtilâl adı verilmektedir. Amele diktatöryesi kurulduktan sonra bu diktatörlüğe karşı gelenler, birer suçlu değil, birer düşmandır. Düşmana karşı müstahabâli hareket, bahis mevzuu olanıya kadar diktatörlüğün kuruluşunda ve muhafazasında cebir daima esas şarttır.

Sosyalizmde devlet müessesesi muhafaza edilir. Hatta kuvvetli bir devletçilikle bazı sosyal ve iktisadî adaletsizlikleri ortadan kaldırmak mümkün olduğundan devlet bu gayeye ulaşmak için iyi bir vasıta. Bu sebeple devleti yıkmadan başa geçmek icabeder. Binaenaleyh o memlekette anayasa ve kanunlara göre normal yollarla, meselâ seçim yolu ile iktidara gelmek doğru olur. Sosyalist Partilerin umumî programları ve kullanacakları vasıtalar arasında bir vahdet sağlamak maksadıyla 1904 te Amsterdam'da ikinci Enternasyonal toplanmıştı. Bu toplantı, Avrupa memleketlerinde hâlen sadece sosyalist kalmış partilerin fikir cereyanlarının kaynağı olmuştur. Buldukları memleketlerin kanunlarına uygun ve cebir unsurlarından

uzak bir çalışma yoluyla iktidarı elde etmek usulleri, her sosyalist partiyi komünist partisinden ayırt eder. Bugün Avrupadaki belli başlı sosyalist partilerinin gerek programları, gerek tatbikatı, komünizm ile mukayese edilirse mütedil bir nazara arz etmektedir. Kaldı ki, az çok sosyalizme kaymayan siyasi bir parti esasen mevcut değildir. O halde, siyasi ve iktisadî bir mezhep olan sosyalizm, siyasi bir kuruluş olan demokratik ile tezat halinde değildir. Hatta bir çok sosyalist liderler, demokrasinin olmadığı yerde sosyalizmin de tahakkuk edemeyeceği kanısındadırlar. Bu kanıyat faşizm ve neyonal sosyalizmin ve unumiyet ihtilâliyle tek parti veya diktatörlük rejimlerinin iktidarda olduğu devirlerde niçin tam bir sosyalizmin tahakkuk edemediğini de izah eder. Sosyalistler, bir ihtilâl taraftarı değildirler. Bir sosyal iktisadî terâttirlerdir. Bu ihtilâl derece derece olacaktır. Bunun için demokratik yollarla mücadele etmek, hatta başka partilerin de kuvvete hükümete iştirak suretiyle işçi menfaatlerini korumak ve iktidara kendilerini geçirmek, programlarını tahakkuk ettirmek zarurundadırlar.

Halbuki, 1919 da Moskova'da toplanan Üçüncü Enternasyonal; Rusya'da muvaffak olmuş usuller, her memlekette muvaffak olabileceği, bu sebeple sosyalist anlayışın Marksizmi zayıflattıktan başka bir şeye yaradığı neticesine vardı. Moskova toplantısına göre demokratik yollarla çalışmak, Burjuva Cemiyeti ile anlaşmak mânâsına gelir. Bu anlaşmada her iki taraf dahi fedakârlık edecekler. Bunun neticesinde sınıflar arasında daha az sert bir mücadele ortaya çıkacak, fakat bu uyumun, amele sınıfını parçalayacak, dünya emellerinin birleşmesine, yâni, beynelmilelîliğün tahakkukuna mâni olacak ve neticede dünya çapındaki amele kudretli meydana gelmeyecektir. İşte bu Üçüncü Enternasyonal Bolşevikliği, yâni hakiki komünizmi, dolayısıyla şu anda cezalandırılması istenilen şeyi meydana getirmiştir.

Sosyalizme gelince..

Lâhey konferansı

Üçüncü Enternasyonelin cebir ve ihtilâl ile dayanan sosyalizmi, ilk önceleri nazari bir tehdit mânâsına aldı. Fakat sonra bu plânın bazı Avrupa memleketlerinde tahakkuk ettirilmeye teşebbüsleri karşısında, hükümetlerin da bir reaksiyon gösterdiklerine şahit oluyoruz. Bu meydana bilhassa Lâhey Konferansı kararlarını hatırlamakta fayda vardır. Bu kongreye göre:

1. Komünizm Üçüncü Enternasyonal yâni, cebri unsur sayan sosyalist telâkilerdir... Bu sebeple bu yolda propaganda ve faaliyet ve Üçüncü Enternasyonalere bağlı bütün teşekküller, suçlu sayılmalıdır.

2. Bu suçun teşebbüsü, tam fill gibi ceza görülmelidir

3. Yasadışı muamelede veya kendi ülkesinde yabancı devlete karşı işlenen suçlar da teziye edilmelidir.

4. Bu suçun faaliyet ve propagandada alanıyet şart koşulmalıdır.

5. Komünist suçluları, siyasi suçlu sayılmamalı, bu sebeple suçluları geri verme usulü bunlar hakkında tatbik edilmelidir.

Lâhey Kongresinin bilce de ehemmiyeti vardır. Çünkü İtalya Ceza Kanununda bu kongre kararlarından geniş mikyâsta faydalanılmıştır. Bu sebeple o kanunu 1939 tarihli İtalya Kanununu almak suretiyle bu fikirler bizim mevzuatımıza da intikal etmiştir.

Bu reaksiyon, Moskova'dan gelen talebatla karşılanmak istenmişti. Esasen artık komünizm, bolşeviklik hâline gelmiş, Leninin müferrit düşünceleri, sosyalizme hücumu başlatmıştır.

1928 de Moskova'da yapılan bir toplantıya göre, komünist mücadelelerinde şu dört esas müddede tutulacaktır:

1. Proleter, ihtilâle hazırlanacak, Burjuva Rejimini yıkılacaktır. Bu, ancak cebir yolu ile olabilir. Cebri inkâr etmek, komünizme ihanet etmektir.

2. Burjuva Rejimini yıkmak için Marksist ve materyalist felsefeden gayri bütün düşünceler ortadan kaldırılmalı ve sınıf mücadelesi en şiddetli hâle getirilmelidir.

3. Proleterya diktatörlüğü kırılmalıdır.

4. Bu suretle kurulacak diktatörlük, terör ile muhafaza edilmelidir.

Lenine göre komünist ihtilâli, üç safhada husule gelebilir:

a) İhtilâlin hazırlanması;
b) İhtilâlin icrası;
c) Elde edilecek neticeden azami fayda sağlamak.

Bu üç safha içinde bilhassa bizim memleketimiz için ehemmiyetli olan birinci safha, yâni ihtilâlin hazırlık safhasıdır. İkinci safhayı, yâni ihtilâlin yapılmasını karşılıya-

TIYATRO

Üç oyun

Ülkü TAMER

Arena Tiyatrosu, Sarıyer'deki sevimli salonunda iki oyunu birden sürdürüyor. Ülkemizde eşine pek sık rastlanmayan bir olay: Gerek iki oyun, gerekse oynanacağı belirtilen öteki oyunlar, Arena Tiyatrosu'nun bir tutumu olduğunu gösteriyor. Ayrıca, oyunların sahneye konuşu ve oynanışı da aynı tutumu desteklemekte. Ellerine ne geçerse hemen seyirci önüne çıkarıya katkan, kendilerine uygun bir rol bu hususla fırsatı kaçırmayan bazı tiyatrocuların ne der, bilmem; ama Arena'cılar bu davranışı inansa «plancılık»ın getirdiği bir güvün duygusu veriyor.

Toplumun belirli kurumlarına, düzenleriyle alay eden oyunlar kişinin aklına bir takım «esrarengiz» düşünceler getiriyor: Ne Übü, ne de Başkalarının Kellesi, üç yıl önce Türkiye'de oynanamazdı, bu açık ortada. Ama bir de şu var: Bir Türk yazarı kalkıp Übü gibi, Başkalarının Kellesi gibi bir oyun yazsa bugün ülkemizde oynatabilir mi? (1) Yanılmış olmayı çok isterim, ama hiç sanmıyorum. Jerry'nin oyunu Polonya'da, Ayne'ninki de Poldavya'da geçiyor. Ben neşemi buldum: Bir başka ülkeye uyguladım iki oyunu da, tatlı tatlı sevdim. Görmemiş olanlara sahik veririm, gidip Arena Tiyatrosundaki iki oyunu da görürler; yalnız sahneye konus ve oynanış güzel olduğu için değil, ufak — tefecik Türk yazarı — zavallıcığın neler çekmekte olduğu anılamak için de...

Aya gidenlerin hepsi de komünist değil ya...

Arena'da bir kral

İlk olarak 1896'da Paris'de oynanan ve büyük bir skandal yaratan Übü, aynı skandalı İstanbul'da yaratmadı (yalnız devrimci Milliyet'in devrimci Ufuk'un bir şeyler yazdı ama o zaten başbaşa na bir skandal). Başörtülü bazı kadınlar gelip ilgiyle seyrettiler oyunu. Bu, İstanbul seviricisinin aydın mı, voksa kuzu gibi mi olduğunu gösteriyor, bilmeyorum. Bil diğim bir şey var, o da şu: Oyunu gören her kişi, karşısında saygı duyulması gereken bir çalışma ve bu çalışmanın getirdiği başarılı bir temsil buldu.

BAŞKALARININ KELLESİ: Tuncer Necmioğlu, Nurhan Nur, Serpil Gence, Remzi İnanç

Bu başarı, kişisel çabalardan değil, bir «takım birliği»nden gelmektedir. Sahneye konuş, dekor, kostümler, müzik, danslar ve oynanış hep o aksamiyan «takım birliği»yle yürütülmüştür. Bu konuda fazla yazmayı gereksiz buluyorum, çünkü Übü çoktandır öyle diğim bir başarıyla verilmektedir. Yönetici Asaf Çiğiltepe ile şunu söyler. Savcı Bertolier'in karısı da doğrulamaktadır bunu: «İçine girince bir düşünce alır Savcı Bertolier'yi. «Üzülmeye» der mahkûm Valerin'e, «seni serbest bırakır, kaatili buluruz.» «İyi ama, kaatili bilmvorsunuz ki...» Bertolier cevap verir: «Bir kaatil gerekirse adalet muhaklak bulur!»

Türk yazarları haa, Tanrı günahlarını başlasın.

Başarılı bir oyun olan, Türkçe ye de aynı başarıyla aktarılan Başkalarının Kellesi, Übü kadar etkili değil. Bunda, sahneye konuştaki tutarsızlığın da payı olsa gerek. Örneğin, bir Savcı Bertolier «Fars» oynarken öteki oyuncular kendi havalarını çalıyorlar. Oyuncuların sık sık sahnenin önüne ilerleyip seyircilere «Poz vermesi» de rahatsız edici.

Savcı Maillard'ı oynayan Remzi İnanç'ın diksiyonu o kadar temiz değil; üstelik oyununda bir rahatlık yok, oldukça kuru. Mahkûm Valerin rolünde Başar Sabuncu soğuk kalıyor; ayrıntılara inememiş, düz bir çizgiyi sürdürüyor. Tuncer Necmioğlu Savcı Bertolier olarak oyunun en başarılı kişiseller. Savcı da övünür: «Üstelik aleyhinde kesin deliller yoktur!»

Mahkûm Valerin, idam edilmeden bir gece önce kaçır. (Herhalde ertesi günkü aksam gazeteleri,

CANAVAR ASILDI diye manşet atamamışlardır, yazık!) Savcı Maillard'a gelerek suçsuz olduğunu, ci mayet gecesi Savcı Bertolier'in karısıyla birlikte bir otelde bulunduğunu ikinci oyun, Başkalarının Kellesi, adalet düzenini hiçveden bir eserdir.

Savcı Maillard, adam öldürmekten sanık bir mahkûmu idam cezasına çarptırılmayı başardığı için çok keyiflidir. Karısı, dostları, meslektaşları onunla «iftihar» eder Übü Baba'yı oynayan Ergun Köknar'ı ayrıca kutlamak isterim.

Neşeli Adalet

(Başkalarının Kellesi Tuncer Necmioğlu'nun verdiği fars havasıyla oynansaydı iyi olurdu diyeceğim). Önceleri yadırganan bir savcı. Ama oyun ilerledikçe içyüzlü anlayışlı savcının, Tuncer Necmioğlu'nun oyunu da bir anlam kazanıyor. Mehmet Gülerüz ile Tunca Yünder, zaman zaman aynı hareketleri tekrarlamakla birlikte, ki rahik kaatilleri iyi veriyorlar. Belki sinemanın buraktığı alışkanlıktan olacak. Nurhan Nur, gerektiğinden de donuk; ama genel olarak başarılı denebilir.

Küçük Sahne

Mevsimi Tütün Yolu gibi her bakımdan sağlam, o - turnuş bir oyunla açan Küçük Sahne, yazık ki av

AKLIN OYUNU: Engin Cezzar ve Gülriz Sururi

Gecekondu Gazetesi

15 günde bir.... Ocakta çıkıyor....

Gecekondularda yaşayan milyonların sesi!

Aziz Nesin, Mahmut Makal, Hüseyin Korkmazgöl, Şair Ceyhan Atif Kansu, Fethi Naci Turhan Tükel, Nuran Yuluğ, Prof. Perihan Çambel, Dr. Türkkava Ataöv, Yunus Koçak....

Ve daha birçok tanınmış yazarla, birarada.

Bekleyiniz...

YAN — 151

T.C. ZİRAAT BANKASI

Ziraat Bankasında tasarrufunuz varsa Talih kuşu size de uğrayabilir

